

NOILE EMISIUNI MONETARE ROMÂNEȘTI METALICE ȘI DE HÂRTIE. LEUL NOU - 2005

Răzvan Dumitriu

În vara anului 2004, Parlamentul României a adoptat Legea nr. 348 privind denominarea monedei naționale. După publicarea Legii în Monitorul Oficial, BNR a trecut imediat la pregătirea noii emisiuni, constând în bani metalici și de hârtie.

Pentru banii de hârtie, concepția acestei noi emisiuni a Băncii Naționale a României a avut în vedere atât menținerea structurii actualei emisiuni, pentru evitarea confuziilor între cele două emisiuni, cât și racordarea la structura pe nominaluri a bancnotelor euro. De asemenea, BNR a avut în vedere și raportul actual dintre puterea de cumpărare a populației din România și cea din zona euro.

Noua emisiune este formată din șase nominaluri: 1 leu, 5 lei, 10 lei, 50 lei, 100 lei și 500 lei. Ca noutate, în noua formulă unitatea de bază – leul – a devenit iarăși monedă de hârtie¹. Bancnota cu valoarea nominală cea mai mare - 500 lei - reprezintă echivalentul a circa 140 Euro.

Proiectul designului pentru noile însemne a avut la bază principii care să asigure, în primul rând, evitarea confuziei între bancnotele din vechea emisiune și cele din noua emisiune, pe perioada circulației în paralel a acestora. Astfel, pentru primele cinci nominaluri din noua emisiune, care au corespondent în vechea emisiune, au fost menținute portretele aceluiași personalități din domeniul științei și culturii românești, concomitent cu menținerea aceluiași fond cromatic. Este vorba de valorile de 1 leu – cu echivalent 10.000 lei, 5 lei – fost 50.000 lei, 10 lei – fost 100.000 lei, 50 lei – fost 500.000 lei și 100 lei – fost 1.000.000 lei.

Al șaselea nominal, bancnota de 500 lei, fără echivalent în vechea emisiune, are desenat portretul poetului național Mihai Eminescu. Culoarele principale ale fondului sunt oliv și gri-bleu. Reprezentarea portretului lui Mihai Eminescu nu este o premieră. El a mai fost utilizat pentru bancnota de 1000 lei emisă în 1991².

La alegerea dimensiunilor noilor bancnote, BNR a avut în vedere faptul că după integrarea în Uniunea Europeană va urma trecerea la moneda euro. Astfel, noile bancnote au dimensiunile bancnotelor euro. Acest fapt reprezintă un avantaj cert, deoarece conduce la reducerea costurilor pentru adaptarea bancomatelor și a echipamentelor de procesat în momentul introducerii monedei unice euro.

Experiența pe care Banca Națională o are în utilizarea polimerului, ca suport pentru imprimarea bancnotelor, a condus la decizia de a menține în continuare același material. Polimerul, după cum se cunoaște, prezintă multiple avantaje, printre care enumerăm:

- rezistență și durabilitate în circulație, ciclul de viață fiind de 2-4 ori mai mare decât la bancnotele imprimate pe suport hârtie;

- costuri relativ scăzute pe unitatea de bancnotă imprimată;

- siguranță sporită împotriva falsificării.

În alegerea elementelor de siguranță am avut în vedere faptul că ele sunt de trei tipuri:

- elemente de siguranță destinate publicului larg;

- elemente de siguranță destinate lucrătorilor din sectorul bancar și/sau comercial - casieri, pe care vi le prezentăm în premieră;

¹ În istoria banilor de hârtie românești, bancnote de 1 leu au existat numai în două perioade. Prima perioadă este cuprinsă între anii 1915-1938. Al doilea moment a fost în anul 1952-1966, emisiunea fiind a Ministerului Finanțelor, vezi G. Buzdugan, O. Luchian, C. C. Oprescu, *Monede și bancnote românești*, București, 1977, pp. 330-331.

² Bancnotele de 1000 de lei cu portretul lui Mihai Eminescu au fost emise din 1991 până în 2000. Au avut trei emisiuni – 1991, 1993 și 1998. În anul 2000, în momentul emiterii monedei de 1000 de lei, bancnota cu aceeași valoare a fost retrasă din circulație.

- elemente de siguranță cunoscute doar de persoanele autorizate din banca centrală.

Pentru bancnotele din noua emisiune monetară au fost alese cele mai noi și mai moderne elemente de siguranță folosite pe plan internațional. Prezentăm în continuare noile emisiuni de bancnote, împreună cu caracteristicile acestora.

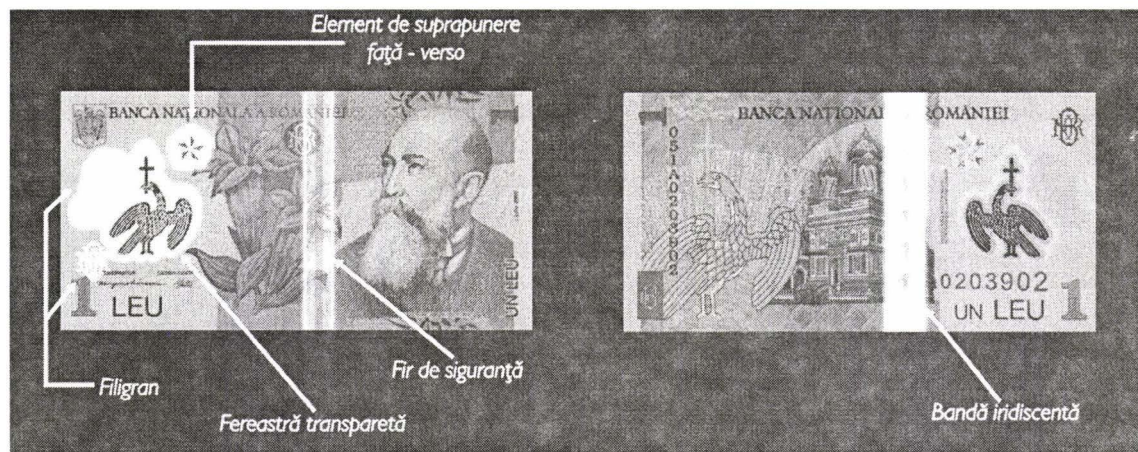
Bancnota de 1 LEU

Dominantă cromatică: verde.

Polimer; 120 x 62 mm.

Pe *avers* este desenat, ca și la vechea bancnotă de 10.000 lei, portretul marelui istoric Nicolae Iorga³.

Pe *revers* este desenată Catedrala Episcopală a Mănăstirii Curtea de Argeș.

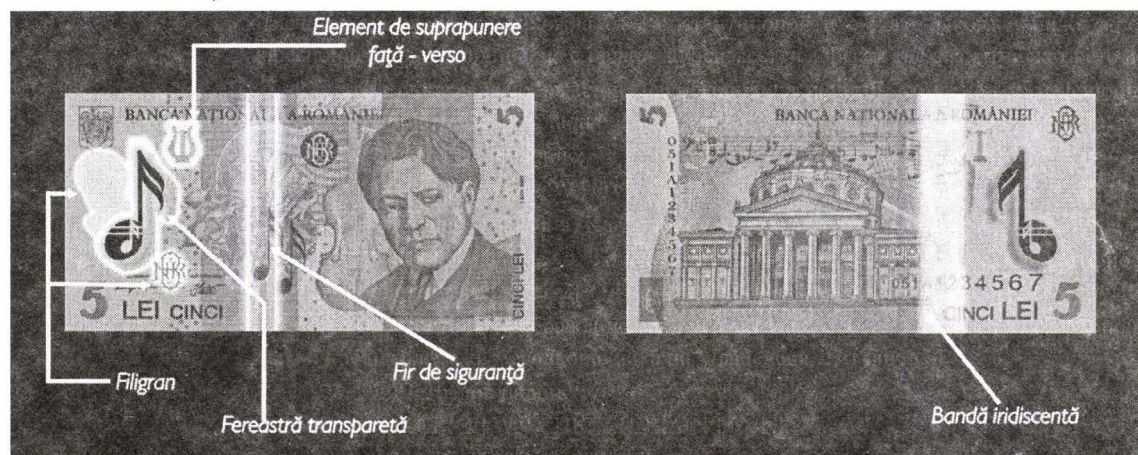

Ca elemente de siguranță au fost utilizate: *fereastră transparentă* având forma acvilei cruciate de pe vechea stemă a Țării Românești din timpul domnitorului Constantin Brâncoveanu, *filigranul*, *firul de siguranță*, *elementul de suprapunere față-verso* sub formă florală și *banda iridescență* inscripționată cu valoarea nominală „1”. Este tipărită în tehnică de imprimare plană, *offset*.

Bancnota de 5 LEI

Dominantă cromatică: lila-violet.

Polimer; 127 x 67 mm.

³ Alegerea a fost făcută datorită personalității de excepție a marelui savant - profesor la Universitatea București, membru al Academiei Române, doctor *Honoris Causa* al mai multor universități din lume și membru corespondent al mai multor academii și societăți științifice din diferite țări. Deputat în Parlamentul României, prim-ministru în perioada 1931-1932. A desfășurat o intensă activitate politică militând pentru unitatea națională a românilor.

Pe *avers* este desenat, ca și la vechea bancnotă de 50.000 lei, portretul marelui muzician român George Enescu (1881-1955)⁴.

Pe *revers* este desenată clădirea Ateneului Român.

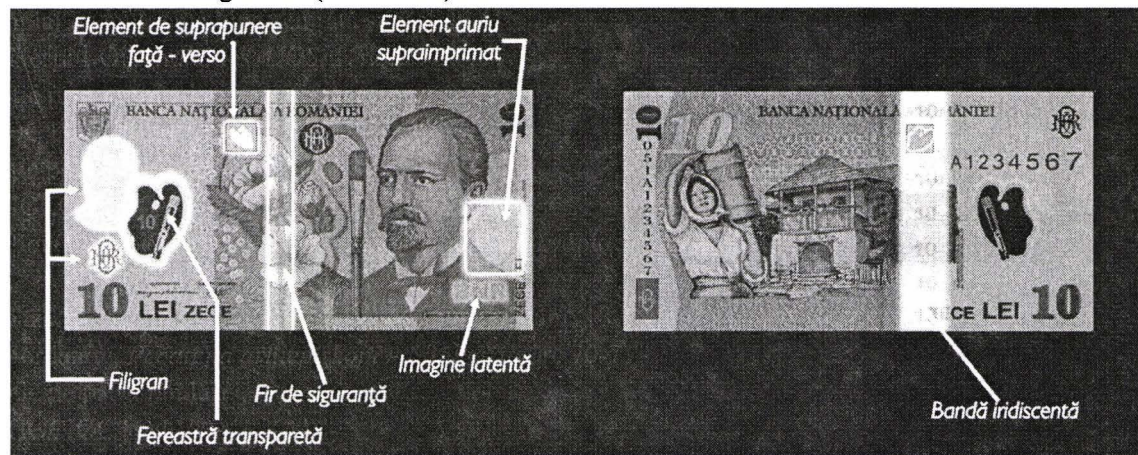
Ca elemente de siguranță au fost utilizate: fereastra transparentă, având forma unei note muzicale, filigranul, firul de siguranță, element de suprapunere față-verso sub forma unei lire și banda iridescență inscripționată cu valoarea nominală „5”. Este tipărită în tehnică de imprimare plană, *offset*.

Bancnota de 10 LEI

Dominantă cromatică: nuanțe roz-crem.

Polimer; 133 x 72 mm.

Pe *avers* este desenat, ca și la vechea bancnotă de 100.000 lei, portretul marelui pictor român Nicolae Grigorescu (1838-1907)⁵.

Pe *revers* este desenată o casă țărănească tradițională din zona Olteniei și o reproducere din tabloul „Rodica” de Nicolae Grigorescu⁶.

Ca elemente de siguranță au fost utilizate fereastra transparentă având forma unei palete de pictură pe care este inscripționată valoarea nominală „10”, filigranul, firul de siguranță, elementul de suprapunere față-verso sub forma unei palete de pictură, banda iridescență inscripționată cu valoarea nominală „10”, elementul auriu supraimprimat, imaginea latentă. Este imprimată în relief pe ambele fețe.

Bancnota de 50 LEI

Dominantă cromatică: nuanțe galben și vernil.

Polimer; 140 x 77 mm.

Pe *avers* este desenat, ca și la vechea bancnotă de 500.000 lei, portretul inventatorului și pilotului român Aurel Vlaicu (1882-1913), unul dintre pionierii aviației mondiale.

Pe *revers* sunt desenate un cap de acvilă de munte și schița avionului Vlaicu II.

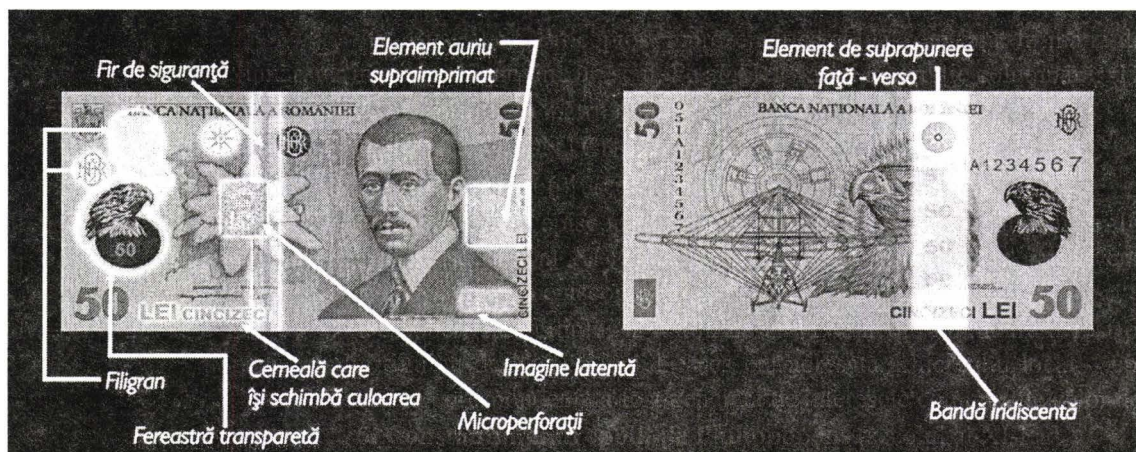
Ca elemente de siguranță au fost utilizate: fereastra transparentă având forma unui cap de acvilă de munte pe care este inscripționată valoarea nominală „50”, filigranul, firul de siguranță, elementul de suprapunere față-verso sub forma unei busole, banda iridescență inscripționată cu valoarea nominală „50”, elementul auriu supraimprimat sub formă de cap de acvilă de munte, imaginea latentă, microperforațiile „50” și cemeala care își schimbă culoarea. Este imprimată în relief pe ambele fețe.

⁴ Rapsodiile române compuse de el se înscriu printre cele mai importante lucrări muzicale din România, acestea reușind să redea spiritul universal al culturii românești. A fost membru al Academiei Române din anul 1932 și membru a numeroase academii și societăți cultural-artistice din lume.

⁵ Peisagist și portretist, este principalul deschizător de drumuri al picturii moderne române. A fost membru de onoare al Academiei Române.

⁶ Tabloul se afla în Sala veche de consiliu a BNR.

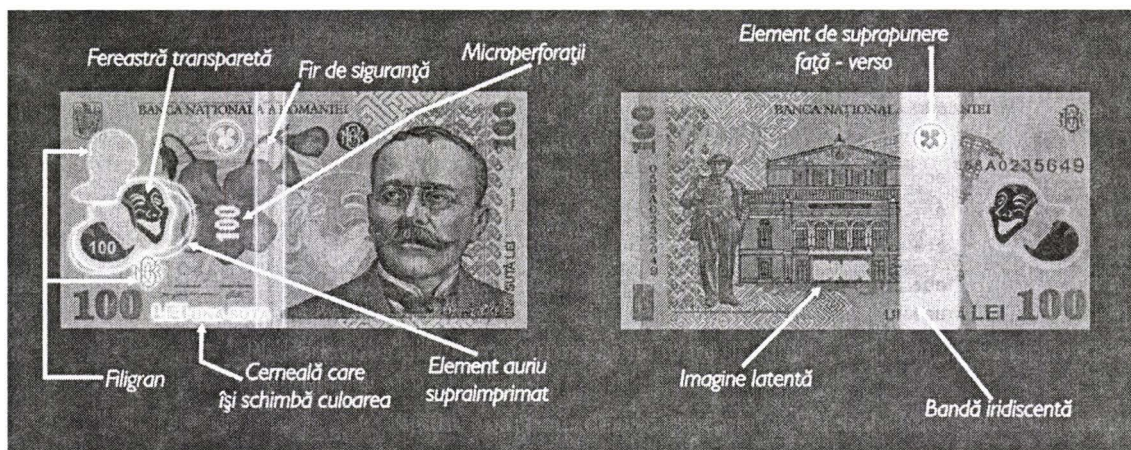
Bancnota de 100 LEI

Dominantă cromatică: nuanțe bleu și violet.

Polimer; 147 x 82 mm.

Pe *avers* este desenat, ca și la vechea bancnotă de 1.000.000 lei, portretul marelui dramaturg român Ion Luca Caragiale (1852-1912)⁷.

Pe *revers* sunt desenate vechea clădire a Teatrului Național din București și statuia dramaturgului, aflată în fața actualului Teatru Național.

Ca elemente de siguranță au fost utilizate: fereastra transparentă având forma unor măști de teatru pe care este inscripționată valoarea nominală „100”, filigranul, firul de siguranță, elementul de suprapunere față-verso sub formă florală, banda iridiscență inscripționată cu valoarea nominală „100”, elementul auriu supraimprimat sub formă de panglică, imaginea latentă pe revers, microperforațiile „100” și cerneala care își schimbă culoarea. Este imprimată în relief pe ambele fețe.

Bancnota de 500 LEI

Este cea mai mare valoare nominală a noii emisiuni de bancnote.

Dominantă cromatică: nuanțe de oliv și gri-bleu.

Polimer; 154 x 82 mm.

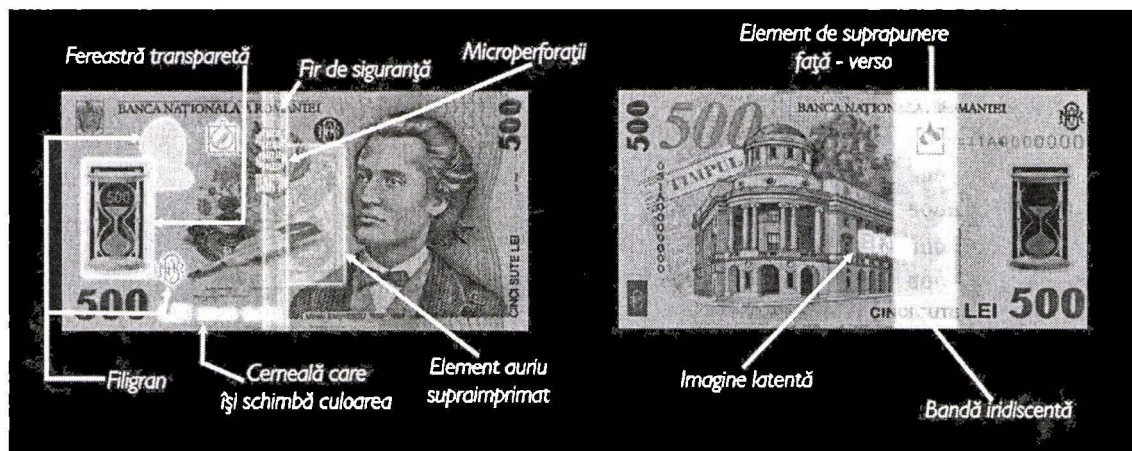
Pe *avers* sunt desenate portretul poetului național Mihai Eminescu (1850-1889) și imaginea unei călimări cu o pană de scris. De asemenea, în zona centrală a bancnotei, sunt ilustrate ramuri cu flori de tei – arborele prezent în multe din poemele eminesciene.

Pe *revers* este desenată monumentală Bibliotecă Universitară din Iași, fosta Bibliotecă Centrală unde poetul a fost numit director în anul 1874; în spatele clădirii este desenat un tei –

⁷ Desăvârșit arhitect al limbii române și creator al unor memorabile tipologii umane.

arborele reprezentativ al poeziei eminesciene. Pe fundal este redată pagina întâi a ziarului „Timpul”, cotidian la care poetul a fost redactor și apoi redactor-șef⁸.

Ca elemente de siguranță au fost utilizate: fereastra transparentă având forma de clepsidră pe care este inscripționată valoarea nominală „500”, filigranul, firul de siguranță, elementul de suprapunere față-verso sub forma unei călimări cu o pană de scris, banda iridiscență inscripționată cu valoarea nominală „500”, elementul auriu supraimprimat sub formă de clepsidră, imaginea latentă pe revers, microperforațiile „500” și cerneala care își schimbă culoarea. Este imprimată în relief pe ambele fețe.

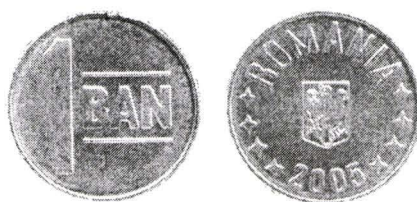
În ceea ce privește banii metalici, principiul de bază la proiectarea noilor monede a fost acela de utilizare a celor mai bune aliaje. Alegerea dimensiunilor și culorilor noilor monede a avut în vedere realizarea unei emisiuni monetare unitare, asigurându-se o diferențiere clară între ele. Dimensiunile sunt apropiate de cele ale monedelor euro, dar nu identice, pentru a se evita utilizarea acestora la automatele furnizoare de produse și servicii din zona euro.

Aliajele utilizate pentru noile monede sunt aceleași ca la monedele euro. Acestea au, ca principal avantaj, rezistență ridicată la uzură.

Ca elemente de siguranță la baterea monedelor au fost utilizate compoziția aliajului și modul de realizare a cantului acestora.

1 BAN

Moneda este confecționată din oțel placat cu alamă. Are un diametru de 16,75 mm, cantul neted și culoare galbenă.

5 BANI

Moneda este confecționată din oțel placat cu cupru. Are un diametru de 18,25 mm, cantul zimțat și culoarea roșie.

⁸ Este interesant de amintit că în 1880, în ziarul „Timpul”, marele poet scria: „Când se împușcă munca, trebuie să se împușcă și banii”.

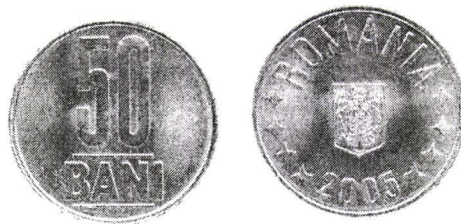
10 BANI

Moneda este confecționată din oțel placat cu nichel. Are un diametru de 20,50 mm, cantul cu trei grupuri de zimți și culoarea albă.

50 BANI

Moneda este confecționată din alamă. Are un diametru de 23,75 mm, cantul inscripționat de două ori cu „ROMANIA*”, culoarea galben deschis.

Preschimbarea vechilor bancnote și monede se va face pe durată nelimitată, cu începere de la 1 ianuarie 2007. Propunerea de modificare a Legii denominării a fost înaintată de BNR către Parlamentul României și adoptată de Camera Deputaților, urmând să fie discutată și de Senatul României. Preschimbarea se va efectua la sucursalele BNR care desfășoară activitate de casierie, precum și la instituțiile de credit autorizate să efectueze aceste operațiuni prin Ordin al Guvernatorului BNR.

Începând din luna mai, populația va fi obișnuită cu imaginea noilor însemne monetare. Banca Națională a României, cu sprijinul Ministerului Administrației și Internelor, va asigura distribuirea în teritoriu a afişelor și pliantelor destinate publicului larg. În același timp, prin acordurile de colaborare pe care Banca Națională a României le are cu televiziunea publică și radioul public, grupul de presă „Ziua”, Realitatea TV, Radio Total, Național TV, și prin acordul în pregătire cu Antena 1, „Jurnalul Național” și „Săptămâna financiară”, publicul larg va beneficia zilnic de informații prompte și pertinente privind procesul de denominare.

O atenție aparte a fost acordată nevăzătorilor, pentru care Banca Națională a tipărit pliante în alfabetul *Braille*.

The New Romanian Paper and Metallic Coins. The New Leu – 2005

During the summer of 2004 the Romanian Parliament adopted the Law no 348 on the denomination of the national currency. Since the 1st July 2005 the New leu will be introduced in circulation. It will be used together with the old currency until 31st December 2007. The old bills and metallic coins could be exchanged for new currency without any time limit.

The exchange rate between the old and the new leu was established at 10,000/1.

The author presents the main characteristics of the designs and sizes, as well as the control marks used to protect the new currency against the forging attempts.

All the new Romanian banknotes will print on a special polymer, their size being equal to the Euro bills (excepting the new Romanian 1 Leu, which has no counterpart in the Euro currency system).

The new banknotes are: 1 Leu, 5 LEI, 10 LEI, 50 LEI, 100 LEI and 500 LEI. All excepting the 500 LEI banknote will preserve, but few details, the old designs of the presently in use bills of: 10,000 LEI, 50,000 LEI, 100,000 LEI, 500,000 LEI and 1,000,000 LEI.

The new metallic coins are: 1 BAN (brass clad steel), 5 BANI (copper clad steel), 10 BANI (nickel clad steel) and 50 BANI (brass).

